

sådan lovgivning må bl.a. indeholde regler om, hvilke afgørelser truffet af en domstol oprettet af Grønlands Selvstyre der skal kunne indbringes for Højesteret. Det vil i den forbindelse kunne fastsættes, at det kræver tilladelse fra et procesbevillingsnævn for Grønland – hvori der bl.a. vil kunne deltage repræsentanter for det grønlandske samfund – for at en sådan afgørelse kan indbringes for Højesteret.

I den forbindelse bemærkes, at det efter regeringens opfattelse vil kunne være påkrævet, at en afgørelse truffet af en domstol oprettet af Grønlands Selvstyre kan indbringes for Højesteret, hvis der i den pågældende sag er principielle spørgsmål om forholdet til bestemmelser i grundloven eller Den europæiske Menneskerettighedskonvention.

Tilsvarende finder regeringen, at der efter omstændighederne bør være adgang til at indbringe en sag for Højesteret, hvis sagen rejser andre principielle spørgsmål, herunder navnlig hvis der er behov for en principiel afklaring af retlige spørgsmål med tilknytning til både Grønland og Danmark. F.eks. kan der være behov for efter tilladelse at kunne indbringe en sag for Højesteret, hvis der i sagen indgår principielle spørgsmål om, hvorvidt det retsforhold, som sagen vedrører, skal afgøres efter grønlandske eller danske regler.

Det vil efter regeringens opfattelse være et anliggende for rigsmyndighederne at lovgive om de nævnte regler om behandlingen af grønlandske retssager ved Højesteret, herunder regler om hvilke sager der kan indbringes for Højesteret, jf. pkt. 4.5.3 ovenfor, og i givet fald om oprettelse af et nyt procesbevillingsnævn for Grønland, der vil skulle tage stilling til, om en afgørelse truffet af en domstol oprettet af Grønlands Selvstyre kan indbringes for Højesteret. Regeringen vil – forud for en grønlandsk overtagelse af retsplejen og efter forudgående forhandlinger med Naalakkersuisut - fremsætte forslag til en sådan lovgivning baseret på de anførte principper.

Ud fra et hensyn til tilrettelæggelse af Højesterets arbejde må de omtalte regler sikre, at kun et forholdsvist begrænset antal af de grønlandske retssager - principielle sager mv. – vil kunne indbringes for Højesteret.

En ordning med et grønlandsk domstolssystem må naturligvis leve op til den ret til to-instans-behandling, som borgerne har bl.a. i en række straffesager (protokol nr. 7 til Den europæiske Menneskerettighedskonvention) og i sager om varetægtsfængsling (grundlovens § 71, stk. 4).

På den anførte baggrund forudsættes det, at der inden for retsplejen i Grønland fortsat vil være to retsinstanser udover Højesteret, og således at grønlandske

retssager som langt overvejende hovedregel vil skulle anlægges ved den underste af disse retsinstanser. Hermed vil en adgang til to-instans-behandling være mulig inden for rammer, hvor Højesteret kun behandler et forholdsvist begrænset antal af de grønlandske retssager.

4.6.2. Den territoriale afgrænsning af Grønlands Selvstyres kompetence

Det er alene anliggender, der er geografisk begrænset til Grønland, der kan overlades til Grønlands Selvstyre. Det indebærer, at den lovgivende og udøvende magt, der tilkommer Grønlands Selvstyre i forhold til overtagne sagsområder, kun gælder i Grønland og dermed ikke i de øvrige dele af riget.

Princippet om, at Grønlands Selvstyres kompetence er territorielt afgrænset til at omfatte Grønland, er ikke til hinder for, at den lovgivning, som selvstyret udfærdiger, i nødvendigt omfang også kan finde anvendelse i forhold til handlinger mv. begået uden for Grønland. Bl.a. vil det på strafferetsområdet være muligt – i overensstemmelse med principperne i den danske straffelov – at bestemme, at personer med særlig tilknytning til Grønland efter omstændighederne også vil kunne sanktioneres efter de grønlandske regler for forbrydelser begået udenfor Grønland.

Det kan i den forbindelse også nævnes, at det f.eks. i § 5 i lov for Grønland om erhvervsmæssige uddannelser, jf. lov nr. 582 af 29. november 1978, er fastsat, at hjemmestyret kan fastsætte regler om ydelse af uddannelsesstøtte til personer hjemmehørende i Grønland, som deltager i erhvervsmæssige uddannelser i Grønland eller Danmark.

Om konflikter mellem grønlandsk og dansk ret henvises til pkt. 4.6.4 nedenfor.

4.6.3. Regulering mv. af forhold, der vedrører de danske myndigheder i Grønland og deres ansatte

Som nævnt ovenfor under pkt. 4.5.1 skal sagsområdet statsforfatningen efter regeringens opfattelse forblive hos rigsmyndighederne. Som anført indebærer det bl.a., at spørgsmål, der angår Folketingets virke eller regeringens førelse i sager vedrørende Grønland, herunder f.eks. spørgsmål om danske ministres retlige ansvar, fortsat vil være undergivet rigsmyndighedernes kompetence.

I den forbindelse forudsættes med dette lovforslag endvidere, at rigsmyndighederne fortsat vil have kompetence til at fastsætte, hvilke almindelige regler der skal gælde for den virksomhed, som rigsmyndighederne i Grønland udøver. Det vil således fortsat efter gennemførelse af dette lovforslag være rigsmyndighederne, der har kompetencen til at fastsætte og admini-